

АНТАНАСИЈЕ ПУНОШЕВАЦ

Ефемерне утопије

Ефемерне утопије, 2022, комбинована техника на папиру, 90x70cm

Ephemeral Utopias, 2022, mixed media on paper, 90x70cm

АНТАНАСИЈЕ ПУНОШЕВАЦ
Ефемерне утопије

ANTANASIJE PUNOŠEVAC
Ephemeral Utopias

Продајна галерија „Београд”

Фебруар 2024.

Београд

Ана Кнежевић

PLEASE, VERIFY YOU ARE A HUMAN

Дигитални светови, готово неприметно, за собом остављају многе трагове: истрошене уређаје, превазиђене фајлове и формате, угљенични отисак, акумулиране податке о нашим претрагама и онлајн понашању, одсањане и неиспуњене чежње, редефинисане интимне и друштвене односе. Готово неосетно, јер се све збива *сада* и *овде*, великом брзином и у сталној трци за новинама и унапређењима, у перманентном *scroll*-у, те не успевамо да застанемо и осетимо да се промена већ збила. То што је интернет више деценија ту, за оне посебно осетљиве представља довољно дуг период током којег се одређени трагови ипак могу опазити.

Читава генерација миленијалаца – они рођени између 1980. и 1995. године, који су се у онлајн сферу укључили у време својих тинејџерских година, нарочито осећају утицаје тих дигиталних трагова. Управо овој генерацији „нетизена“ који су ипак одрастали офлајн припада и Антанасије Пуношевац, уметник који почевши од питања и изложбе „Да ли си ти људско биће?“ размишља о томе шта нас чини људима, а шта синтетичким роботизованим механизмима.¹ Овде представљеним *Ефемерним утопијама* то размишљање Пуношевац наставља отварајући питања о суштински пролазној природи дигиталних слика и њиховој припадности „систему вредности који цени брзо апдејтовање.“² Аутор нам показује шта то у оквирима наших емотивних живота остаје, а шта се мења под утицајем сталног репродуковања дигиталних слика. У таквом режиму слике он истиче како „слике које би требало да нам изазову узбуђење нестају из нашег видног поља брже него што то људска биологија може да савлада, а уместо правих, упамћених и проживљених слика конзумент дигиталних утопија добија само контуре: уместо дубинских искустава, само инстант утиске.“³

Понукан тим запажањима, Пуношевац се у дигиталном пољу препушта уметнички провереној, а онлајн свету мање познатој методологији: интуицији и уосећавању. Као и сви ми „онлајн људи“, он се пред нападом непрестаног протока дигиталних слика опредељује за помало заборављене вештине попут *наслућивања, уживљавања у и оживљавања слика*. Аутор на онлајн бомбардовање сликама одговара интуитивном селекцијом претварајући сопствену способност бирања у несвакидашњи осећајни алгоритам. Из машинског, фабрикованог и програмираног света слика које обитавају на друштвеним мрежама, рекламама, сајтовима, јавним објавама, комодификованим и инструментализованим, или пак оним индивидуалним и личним, он за потребе исцртавања контура *ефемерних утопија*, аларамантно црвених, издваја одређене примерке по сопственом нахођењу и осећају. То чини користећи руку, линију и цртеж, и апстрахује их у скупине људских фигура и флоралних мотива, у слике које прерадом униформних и генерисаних онлајн облика у цртеж постају јединствене, како због одабране репетиције и гомилања призора, тако и због увођења елемента уосећавања међу њих. У времену када дигитално уновчавање слика није реткост, Пуношевац се одлучује за смештање и себе и нас у раритетно стање, тј.

1 Mira Vujović, *Antanasije Punoševac: Da li si ti ljudsko biće?*, Galerija ŠTAB & KvArt BW, 2023.

2 Наведено према уметниковом стејтменту.

3 Наведено према уметниковом стејтменту.

за персонификацију истрошених слика, за додељивање *разума и осећајности* тим усахлим визуелним онлајн утварама.

За неке је „интернет мрачна шума” – и опипљив физички простор, и ментално пространство створено за месечарење, за свакодневне делиријуме.⁴ За овог уметника, интернет је и место ескапизма, извор брзог задовољства, простор привидног самоостваривања и виртуелна џунгла из које нас на сваком кораку вребају нови садржаји. У таквом окружењу, у том округлом и стално мењајућем пејзажу, без усидрења, ивица, углова или повучених јасних граница, он средством који онлајн амбијенту највише недостаје – *линијом* – дефинише ову архиву личних утисака о перманентном смењивању слика. У једној густој шуми, у чијим непрегледним просторствима сати личе на минуте, у тој дивљој и вештачкој природи интернета, Пуношевац проналази нит и успева да повуче и подвуче линију, да повеже неповезиво, те да укроти немирни и стални сликовни (про)ток. Одлуком да управо руком провуче линију кроз тај бестелесни онлајн метеж, он пред нама ствара облик, који је истовремено пун тензије и збуњујућ, забаван и заводилачки, краткотрајан и утопијски, осећајан и органски.

Пре више деценија, Дона Харавеј запазила је како су наше машине узнемирујуће живе, док смо ми сами застрашујуће инертни, и тиме поставила свој мит о киборгу у говор о трансгресији граница, продубљеном дуализму између духа и тела, животиње и машине, идеализма и материјализма.⁵ На сличној ивици обитавају и *Ефемерне утопије* Антанасија Пуношевца. За разлику од својих дигиталних репродукција подређених сталној и неухватљивој онлајн хиперпродукцији, суживот људских ликова и цветова орхидеје, уоквирен животно и органски црвеним контурама, овде је усредсређен на једну, продуктивну поруку: *Please, verify you are a human.*

То је команда која се често може прочитати на различитим вебсајтовима, пре него што им приступимо. Она је део тзв. геСАРТСНА система који има за циљ да раздвоји нас људе од њих ботова, односно, људске од аутоматских приступа интернету. То чини тако што нам уз молбу да потврдимо да смо људска бића задаје игрице и мозгалице: читање укриво написаног или прецртаног текста, дешифровање речи или пак повезивање сличних слика, проналажење истог мотива на различитим сликама. Налик томе, али далеко промишљеније, осећајније и провокативније, Пуношевац нас *Ефемерним утопијама* подстиче да сусретом са његовим цртежима, и поновним суочавањем са светом екрана, потврдимо да смо то што јесмо, и пре свега – људи. Аутор нас обликовањем утиска о краткотрајним, пролазним не-местима, замишљеним, измишљеним и идеалним стањима која се не могу остварити смешта у данас тешко достижну ситуацију присећања и подсећања о хуманизму и његовој актуелној и активној невидљивости.

Уметност је одувек била и остала *ефемерна утопија* чији је задатак да нас у нашем несвесном осећају непрестаног и немилосрдног вршљања времена подсети на људскост коју носимо у себи. А управо то је порука која се може прочитати између контура људских фигура, лица и цветова у овој серији цртежа Антанасија Пуношевца која је више него поуздано исцртан портрет стања у коме се *сликовно и слика*, тј. *људско и људи* налазе у времену у коме живимо.

4 Bogna Konior, *The Dark Forest Theory of the Internet*, Pittsburgh and New York: Flugschriften, 2020.

5 Dona Haravej, „Manifest za kiborge”, u: *Uvod u feminističke teorije slike*, Beograd: Centar za savremenu umetnost, 2002.

АНТАНАСИЈЕ ПУНОШЕВАЦ

(1992, Александровац)

Антанасије Пуношевац је завршио основне и мастер студије као студент генерације на Факултету ликовних уметности у Београду 2015. године у класи ред. проф. Гордана Николића, одсек сликарство. Докторирао на истом факултету 2021. године под менторством ред. проф. Радомира Кнежевића. Члан је УЛУС-а. Приредио једанаест самосталних и учествовао на великом броју групних изложби. Живи и ради у Београду. Од 2018. године ради као наставник цртања и сликања у припремној школи Факултета ликовних уметности у Београду.

Самосталне изложбе:

- 2023. Београд, Галерија Штаб, *Да ли си ти људско биће?* изложба слика
- 2021. Београд, Галерија Луцида, *Грандиозна емпатија*, изложба слика
- 2020. Београд, Галерија УЛУС, *Простори људског присуства*, докторски уметнички пројекат
- 2019. Београд, Галерија Коларчевог универзитета, *Архетипски карактери*, изложба слика и цртежа
- 2018. Нови Сад, Галерија КЦНС, Изложба акварела
- 2018. Ниш, Галерија савремене ликовне уметности / Павиљон у Тврђави, изложба литографија и цртежа, Јелена Петровић и Антанасије Пуношевац
- 2018. Крушевац, Уметничка галерија, *(Само)посматрање*, изложба акварела и слика
- 2018. Београд, Галерија 73, *Лица*, изложба цртежа
- 2017. Крагујевац, Галерија Мостови Балкана, *Лица*, изложба цртежа
- 2016. Београд, Галерија ДКСГ, *Простори лица*
- 2015. Београд, Галерија ФЛУ, *Изложба студената генерације Универзитета уметности у Београду за 2015. годину*

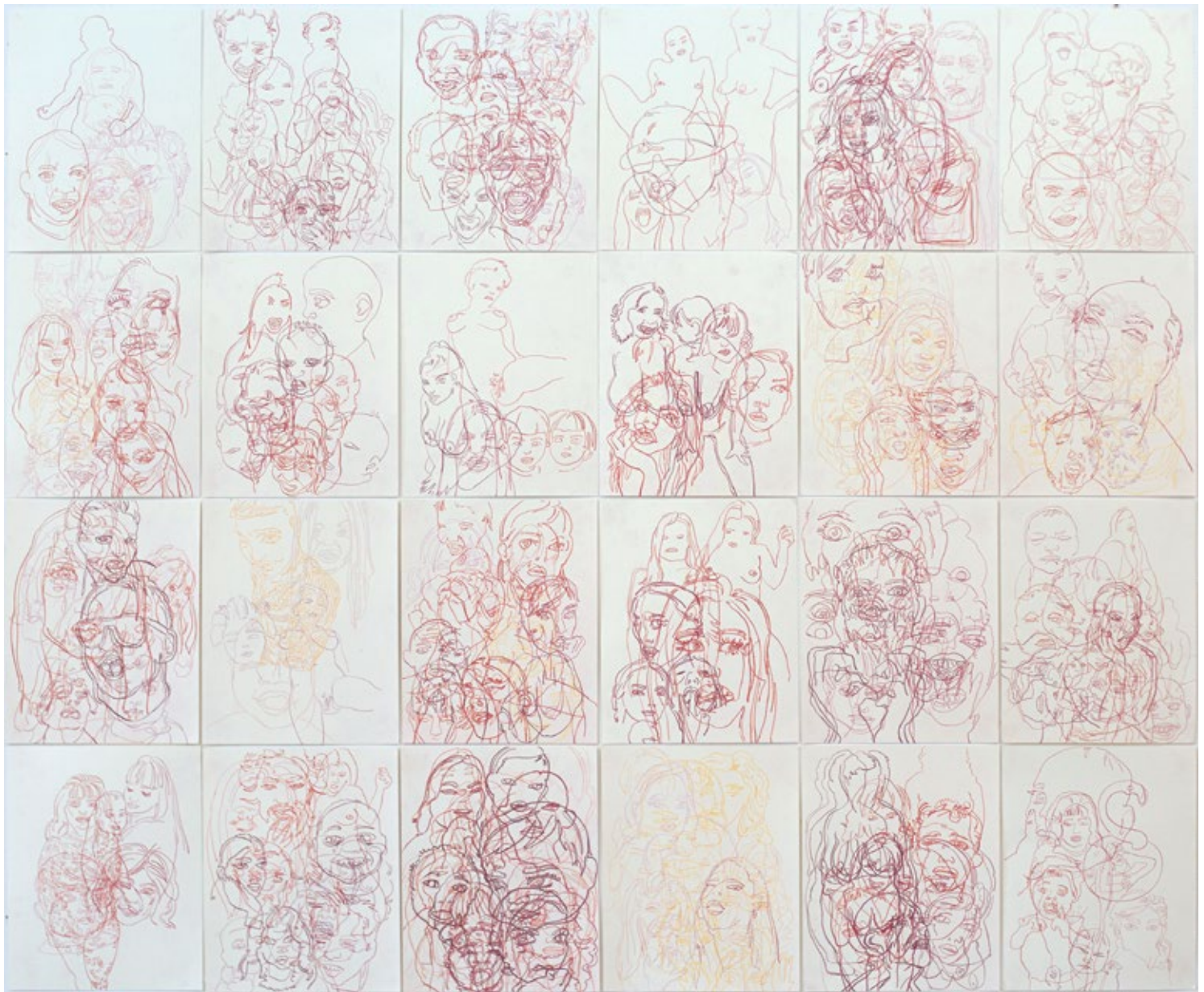
Награде:

- 2022. Специјална награда жирија на 03. Бијеналу АРТИЈА, уметност на папиру
 - 2019. BV Exsercional, награда за изузетне резултате остварене на докторским студијама
 - 2015. Студент генерације Факултета ликовних уметности у Београду
 - 2014. Награда Стеван Кнежевић за цртеж
 - 2011. Награда Флу за цртеж за прву годину студија
- 2016 – 2020. Стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја за најбоље студенте докторских студија

Ефемерне утопије, 2022, комбинована техника на папиру, 90x70cm

Ephemeral Utopias, 2022, mixed media on paper, 90x70cm

Из дигиталних утопија, 2022, оловке у боји на папиру, 125x152cm
From Digital Utopias, 2022, color pencils on paper, 125x152cm

Из дигиталних утопија, 2022, комбинована техника на папиру, 70x50cm
From Digital Utopias, 2022, mixed media on paper, 70x50cm

Из дигиталних утопија, 2022, комбинована техника на папиру, 70x50cm
From Digital Utopias, 2022, mixed media on paper, 70x50cm

Из серије **Људски облици**, 2021, оловка на папиру, 45x35cm
From **Human Shapes** series, 2021, pencil on paper, 45x35cm

Из серије **Људски облици**, 2021, оловка на папиру, 45x35cm
From **Human Shapes** series, 2021, pencil on paper, 45x35cm

ANTANASIJE PUNOŠEVAC

(1992, Aleksandrovac, Serbia)

Antanasije Punoševac completed his undergraduate and master studies as the best student of his generation at the Faculty of Fine Arts in Belgrade (2015), Department of Painting, class of Professor Gordan Nikolić. He received his doctorate from the same faculty (2021) under the mentorship of Professor Radomir Knežević. He is a member of ULUS (Association of Fine Artists of Serbia). He has had eleven solo exhibitions and participated in numerous group exhibitions. He lives and works in Belgrade. Since 2018, he has been teaching the subjects of drawing and painting at the Preparatory School of the Faculty of Fine Arts in Belgrade.

Solo Exhibitions:

- 2023 Belgrade, Štab Gallery, *Are You Human?*, exhibition of paintings
- 2021 Belgrade, Lucida Gallery, *Grandiose Empathy*, exhibition of paintings
- 2020 Belgrade, ULUS Gallery, *Spaces of Human Presence*, doctoral artistic project
- 2019 Belgrade, Kolarac Endowment Gallery, *Archetypal Characters*, exhibition of paintings and drawings
- 2018 Novi Sad, KCNSS Gallery, exhibition of watercolors
- 2018 Niš, Contemporary Art Gallery / Pavilion in the Fortress, with Jelena Petrović: exhibition of lithographs and drawings
- 2018 Kruševac, Art Gallery, *(Self)Observation*, exhibition of watercolors and paintings
- 2018 Belgrade, Gallery 73, *Faces*, exhibition of drawings
- 2017 Kragujevac, Mostovi Balkana Gallery, *Faces*, exhibition of drawings
- 2016 Belgrade, DKSG Gallery, *Spaces of Faces*
- 2015 Belgrade, FLU Gallery, *Exhibition of Students from the University of Arts in Belgrade*

Awards:

- 2022 Special Award of the Jury at the 3rd Biennale ARTiJA, Paper Art
- 2019 BW Exceptional, Award for Exceptional Results Achieved During Doctoral Studies
- 2015 Student of the Generation of the Faculty of Fine Arts in Belgrade
- 2014 Stevan Knežević Award for Drawing
- 2011 FLU Award for Drawing for the First Year of Studies

2016–2020 Recipient of a scholarship from the Ministry of Education, Science, and Technological Development for the most outstanding doctoral students

Ana Knežević

PLEASE, VERIFY YOU ARE A HUMAN

Digital realms, almost imperceptibly, leave behind countless traces: obsolete devices, outdated files and formats, carbon footprints, accumulated data on our search history and online behavior, dreamed of and unfulfilled desires, redefined intimate and social relationships. Hardly noticeable, as everything happens *now* and *here*, at a great pace and in a constant race for innovations and upgrading, permanently *scrolling*, leaving us unable to pause and perceive that the change has already taken place. However, as the Internet has been around for several decades now, long enough for the particularly sensitive people to observe certain traces.

An entire generation of millennials – those born between 1980 and 1995, who embraced the online sphere during their teenage years – particularly discern the impact of these digital traces. The artist, Antanasije Punoševac belongs to this generation of “netizen” individuals although his coming of age took place offline. Starting with the question *Are you human?* he reflect on what defines us as human beings and what distinguishes us from synthetic robotic mechanisms.¹ In this context, the exhibition *Ephemeral Utopias* presented here continues his exploration on what it means to be human, raising questions about the inherently transient nature of digital images and their affiliation with “a value system that acknowledges rapid updating”.² The artist draws our attention to what remains and what changes within the context of our emotional lives under the impact of a constant reproduction of digital images. In this modality of images, he emphasizes how “images that should arouse excitement vanish from our visual field faster than human biology can cope with, and instead of genuine, remembered, and experienced images, the consumer of digital utopias receives only contours: instead of profound experiences, only instant impressions.”³

Prompted by these insights, Punoševac turns to a proven artistic approach that is less well-known in the online realm: intuition and empathy. Like all of us “online people,” he chooses to defend himself against the constant barrage of digital images by embracing somewhat forgotten skills such as *anticipation, enjoyment in, and revitalization of images*. The artist responds to the online bombardment of images with an intuitive selection process, turning his ability to choose into a unique emotional algorithm. From the mechanized, manufactured, and programmed world of images that flood our social media feeds, advertisements, websites, public announcements, commodified and instrumentalized ones, or alternatively the individual and personal ones, the artist selects examples with a discerning eye and intuitive sensibility for the purpose of outlining the contours of his *ephemeral utopias* in bold red hues. He does so by hand, line, and drawing abstracting these images into drawings of groups of human figures and floral motifs by transforming uniform and digitally generated online forms into compositions, creating unique images that stand out due to their deliberate repetition and accumulation of scenes, as well as the introduction of an element of empathy. In an age when the digital sale of images is no longer uncommon, the artist opts to position both

1 Mira Vujović, Antanasije Punoševac: Da li si ti ljudsko biće?(Are you human?), Galerija ŠTAB & KvArt BW, 2023

2 Cited according to the artist's statement.

3 Ibid

himself and us into a rare state, that is, personification and emotionalization of depleted images in order to give *sense and sensibility* to those worn out visual online apparitions.

For some, the “internet dark forest” is both a tangible physical space and a mental realm created for daydreaming and daily delusions.⁴ For this artist, the internet is also a place of escape, a source of quick satisfaction, a space of seeming self-sufficiency, and a virtual jungle which constantly tempts us by new content. In this circular and perpetually transformative landscape devoid of fixed points, edges, or clearly defined boundaries, Punoševac defines this archive of personal impressions of perpetual image succession through the very element that online ambience lacks most – the line. In the dense forest where minutes appear as hours, in the wild and artificial nature of the Internet, Punoševac discovers a thread and manages to draw and highlight a line, to connect the unconnected, and to tame the chaotic and perpetual visual flow. By choosing to manually draw a line through the bodiless online chaos, he creates a form that is simultaneously tense and confusing, amusing and captivating, fleeting and utopian, sensory and organic.

Decades ago, Donna Haraway observed that our machines have become alarmingly alive while we have become frighteningly inert, thereby establishing her myth of the cyborg in a discourse on transgressing boundaries, intensified dualisms between mind and body, animal and machine, idealism and materialism.⁵ The *Ephemeral Utopias* of Antanasije Punoševac also rest on the edge of a similar premises. Unlike their digital reproductions subjected to persistent and elusive online hyper production, the human figures and orchid flowers in Punoševac’s works are enclosed within organic red contours, focusing on a single productive message: *Please, verify you are human.*

This command can often be found on various websites before we access them. It is part of the so-called reCAPTCHA system that aims to distinguish us humans from bots, that is, human from automatic access to the Internet. It does so by asking us to confirm our humanity by presenting us with puzzles and brainteasers: reading distorted or crossed out text, deciphering words or matching similar images or discovering the same motif on different pictures. Similar but more thoughtfully, emotionally charged and provocative, Punoševac’s *Ephemeral Utopias* encourages us to verify our humanity by confronting us with his drawings and recurrent interaction with the world of screens to confirm what we are – that we are above all humans. By giving form to impressions of fleeting, transient, non-places, imagined, fictional, and ideal states that cannot be realized, the artist puts us into a difficult to attain situation of remembrance and recollection regarding humanism and its current and active invisibility.

Art has always been and remains an *ephemeral utopia* whose task is to constantly remind us of our innate humanity in the face of the relentless and perpetual passage of time. And it is precisely this message that can be read between the contours of human figures, faces, and flowers in Antanasije Punoševac’s series of drawings, which is more than a reliable portrait of the state in which both the *pictorial* and the *picture*, that is, *humanity* and *humans*, find themselves in the time in which we live.

4 Bogna Konior, *The Dark Forest Theory of the Internet*, Pittsburgh and New York: Flugschriften, 2020.

5 Dona Haravej, „Manifest za kiborge” (Donna J. Haraway, “A Cyborg Manifesto”), u: *Uvod u feminističke teorije slike*, Beograd: Centar za savremenu umetnost, 2002.

ИЗЛОЖБА РЕАЛИЗОВАНА СРЕДСТВИМА
СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ
ГРАДА БЕОГРАДА

EXHIBITION SUPPORTED BY
SECRETARIAT FOR CULTURE OF
THE CITY OF BELGRADE

ИЗДАВАЧ
ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА «БЕОГРАД»
Косанчићев венац 19, Београд, Србија
Тел/факс 011 30 33 923
Тел 011 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

PUBLISHER
SALES GALLERY «BEOGRAD»
Kosančićev venac 19, Belgrade, Serbia
+ 381 11 30 33 923
+ 381 11 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

Главни и одговорни уредник
Михаило М. Петковић, директор галерије

Editor-in-chief
Mihailo M. Petković, Gallery Director

Кустоси галерије
Јелена Кривокапић
Сања Тодосијевић

Gallery Curators
Jelena Krivokapić
Sanja Todosijević

Ликовни уредник
Мирослав Сапунџић

Art Editor
Miroslav Sapundžić

Уметнички савет
Бранко Раковић
Александар Лека Младеновић
Горан Десанчић

Art Council
Branko Raković
Aleksandar Leka Mladenović
Goran Desančić

Текст у каталогу
Ана Кнежевић

Text in catalogue
Ana Knežević

Превод
Ванда Перовић

Translation
Vanda Perović

Дизајн
Жолт Ковач

Design
Žolt Kovač

Фотографија
Антанасије Пуношевац

Photography
Antanasije Punoševac

Штампа
Грид студио доо, Београд

Printed by
Grid studio, Belgrade

Тираж
150

Print run
150

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Пуношевац, А..(083.824)
75(497.11)“20“(083.824)

ПУНОШЕВАЦ, Антанасије, 1992–

Антанасије Пуношевац = Antanasije Punoševac : Ефемерне утопије = Ephemeral Utopias : Продајна галерија "Београд", фебруар 2024. / [текст у каталогу Ана Кнежевић] = [text in catalogue Ana Knežević] ; [превод Ванда Перовић] = [translation Vanda Perović] ; [фотографија Антанасије Пуношевац] ; [photography Antanasije Punoševac]. – Београд : Продајна галерија "Београд" = Belgrade : Gallery "Beograd", 2024 (Београд : Грид студио = Belgrade : Grid studio). – [12] стр. : репродукције ; 22 x 22 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. – Тираж 150. – Антанасије Пуношевац: стр. [4].

ISBN 978-86-6141-208-0

а) Пуношевац, Антанасије (1992–) — Цртежи — Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 135052809

Насловна страна / Front cover

Из серије **Људски облици**, 2021, оловка у боји на папиру, 45x35cm

From **Human Shapes** series, 2021, color pencil on paper, 45x35cm

Последња страна / Back cover

Jungle of Love, 2022, комбинована техника на папиру, 195x135cm, детаљ

Jungle of Love, 2022, mixed media on paper, 195x135cm, detail

Из серије **Људски облици**, 2021, оловка у боји на папиру, 45x35cm
From **Human Shapes** series, 2021, color pencil on paper, 45x35cm

www.galerijabeograd.org